

Predlog Uredbe o spremembah in dopolnitvah Uredbe o podporah elektriki, proizvedeni iz obnovljivih virov energije in v soproizvodnji toplote in elektrike z visokim izkoristkom – v javno obravnavo

I. OBRAZLOŽITEV – SPLOŠNO

K pripravi sprememb in dopolnitev Uredbe o podporah elektriki, proizvedeni iz obnovljivih virov energije in v soproizvodnji toplote in elektrike z visokim izkoristkom (Uradni list RS, št. 74/16 in 74/20, v nadaljevanju: Uredba o podporah) je Ministrstvo za infrastrukturo pristopilo iz dveh aktualnih razlogov:

Prvi razlog: Ob upoštevanju gibanj na trgu zemeljskega plina v zadnjem obdobju, ki vključujejo dvig cen nakupa potrebnih emisijskih kuponov, je minister za infrastrukturo na podlagi 32. člena Uredbe o podporah s sklepom št. 360-139/2020/3 sprejel dopolnitev Metodologije za določanje cene elektrike proizvodnih naprav in referenčnih stroškov proizvodnje elektrike proizvodnih naprav, ki je bila objavljena v septembru 2020 (v nadaljevanju: metodologija). Slednja v izračunih predvideva, da se na podlagi (1) faktorja izkoristka proizvodnih naprav v soproizvodnji toplote in elektrike z visokim izkoristkom (v nadaljevanju: SPTE) in (2) emisijskega faktorja za zemeljski plin ($FCHP_{EI}$ in $FCHP_{Heat}$) določi faktor specifičnih emisij pri proizvodnji električne energije za 0,3 tCO₂/MWh_E. Vsebinska dopolnitev te metodologije je zlasti v delu poglavja 2.2.5, kjer se določajo stroški goriva proizvodnih naprav SPTE na fosilna goriva, kamor sodi zemeljski plin, majhna dopolnitev pa je prisotna tudi v poglavju 2.3.1, kjer je faktor pretvorbe (Fdd_r) določen za vsak velikostni razred proizvodne naprave SPTE.

Pri tej spremembi Uredbe o podporah velja izpostaviti, da gre z vključitvijo stroškov emisijskih kuponov (v nadaljevanju: KCO₂) v skupni izračun glede določitve cene zemeljskega plina (v nadaljevanju: $C_{ZPr(i)}$) za spremembo spremenljivega dela referenčnih stroškov električne energije (v nadaljevanju: RSEE). Namreč, metodologija določa, da je med glavnimi vhodnimi ekonomski parametri in spremenljivkami v modelu določanja RSEE (med drugim) tudi cena goriva, torej $C_{ZPr(i)}$ (poglavje 2.2.5, poimenovano »Stroški goriva«). Celotni stroški goriva za proizvodne naprave SPTE na fosilna goriva pa temeljijo na porabi zemeljskega plina in cenah zemeljskega plina, določenih na podlagi referenčne cene zemeljskega plina iz napovedi položaja proizvodnih naprav SPTE na trgu z električno energijo za tekoče leto, ki jo pripravi Agencija za energijo (v nadaljevanju: agencija).

Za namen izvajanja metodologije, ki podaja metodološki okvir za izračun RSEE in podpor za proizvodne naprave za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov energije (v nadaljevanju: OVE) in SPTE, ki vstopajo v podporno shemo po letu 2016, je Ministrstvo za infrastrukturo pristopilo k novelaciji predmetne uredbe, ter s tem v zvezi pripravilo predlog dopolnitve spodnjih določil te uredbe.

Drugi razlog: V zvezi z dopisom Evropske komisije št. COMP.A.3/HT.5594*2020/110073, z dne 25.9.2020, je Ministrstvo za infrastrukturo v oktobru 2020 opravilo dopustno priglasitev spremembe sheme državnih pomoči SA. 41998 (2015), SA.54949 (2019): (A) podpora električni energiji, proizvedeni iz obnovljivih virov energije in v soproizvodnji ter B) podpora elektro-intenzivnim podjetjem v obliki znižanih prispevkov v podporno shemo za električno energijo. Modifikacijo sheme je Evropska komisija potrdila z dopisom SA.59024(2020/N) – Slovenia, z dne 27.11.2020, glede same veljavnosti pa je bila že v letu 2019 podaljšana do 31.12.2025 (z dopisom SA.54949(2019/N) – Slovenia, z dne 9.8.2019).

Jedro spremembe je v razširitvi obsega upravičencev na tista podjetja, ki 31. decembra 2019 niso bila v težavah, vendar pa so se znašla v težavah v obdobju med 1. januarjem 2020 in 30. junijem 2021 zaradi epidemije COVID-19. S tem v zvezi je Ministrstvo za infrastrukturo zato pripravilo predlog dopolnitve 24. člena te uredbe, ki (med drugim) vsebuje določbe glede tega, kdaj proizvajalec elektrike ni upravičen do podpore.

Pravne podlage za navedeno spremembo slonijo na Uredbi Komisije (EU) 2020/972, z dne 2. julija 2020, o spremembi Uredbe (EU) št.1407/2013 glede podaljšanja in o spremembi Uredbe (EU) št. 651/014 glede podaljšanja in ustreznih prilagoditev (Uradni list EU št. 215, z dne 7.7.2020, str. 3–6). Namreč, Evropska Komisija je glede na gospodarske in finančne posledice izbruha COVID-19 sprejela relevantno spremembo Uredbe (EU) št. 651/2014, z dne 17. junija 2014, o razglasitvi nekaterih vrst pomoči za združljive z notranjim trgom pri uporabi členov 107 in 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije (Uradni list EU, št. 187, z dne 26.6.2014, str. 1–78), tem pravnim možnostim pa s ciljem pomoči gospodarstvu sledi tudi ta uredba.

II. BESEDILO ČLENOV

1. člen

V Uredbi o podporah elektriki, proizvedeni iz obnovljivih virov energije in v soproizvodnji toplote in elektrike z visokim izkoristkom (Uradni list RS, št. 74/16 in 74/20), se v 17. členu za dosedanjim tretjim odstavkom dodata nov četrti in peti odstavek, ki se glasita:

»(4) Upravljalcu proizvodne naprave SPTE, ki je vključen v sistem Skupnosti za trgovanje s pravicami do emisije ogljikovega dioksida (v nadaljnjem besedilu: CO₂) v skladu z zakonom ki ureja varstvo okolja, Center za podpore do 15. marca izplača poračun stroškov za nakup potrebnih emisijskih kuponov CO₂, skladno z metodologijo iz petega odstavka tega člena. Upošteva se, da spremenljivi del referenčnih stroškov proizvodne naprave SPTE, skladno z metodologijo iz petega odstavka tega člena, krije tudi stroške nakupa potrebnih emisijskih kuponov, po naslednji formuli:

$$S_{ETS} = EL_{SPTE} \times 0,3 \times PCEK$$

pri čemer je:

- *S_{ETS}: letni poračun stroškov za nakup potrebnih emisijskih kuponov CO₂ [EUR];*
- *EL_{SPTE}: letna količina proizvedene električne energije v preteklem letu, za katero je PN SPTE prejela podporo [MWh];*
- *PCEK: povprečna cene emisijskih kuponov za preteklo leto, ki jo skladno s petim odstavkom 19. člena Uredbe o okoljski dajatvi za onesnaževanje zraka z emisijo ogljikovega dioksida (Uradni list RS, št. 48/18), ARSO vsako leto do 28. februarja objavi na svoji spletni strani [EUR/tCO₂].*

(5) upravljavcu male proizvodne naprave SPTE, ki mu je Evropska komisija odobrila izključitev iz sistema Skupnosti za trgovanje s pravicami do emisije toplogrednih plinov v skladu z zakonom ki ureja varstvo okolja, se v formuli za izračun poračuna stroškov namesto PCEK upošteva višina okoljske dajatve v preteklem letu, pri čemer se način plačila dokazuje v skladu z metodologijo iz petega odstavka tega člena na podlagi oddanega obrazca za letni obračun okoljske dajatve.

Dosedanji četrti in peti odstavek postaneta šesti in sedmi odstavek.«

2. člen

V 24. členu se doda nov tretji odstavek, ki se glasi:

»(3) Proizvajalec elektrike iz proizvodne naprave SPTE je upravičen do poročuna stroškov za nakup potrebnih emisijskih kuponov, ki sestavlja spremenljivi del referenčnih stroškov proizvodnje elektrike, če te stroške izkaže z ustreznimi dokazili, kot tudi, da je proizvodna naprava vključena v trgovalno shemo ETS, kar stori na podlagi verodostojnih listin, ki jih bo v postopku predložitve zahtevala agencija.«

Dosedanji tretji odstavek postane četrti odstavek.

Doda se novi peti odstavek, ki se glasi:

»(5) Z izjemo druge, pete in šeste alineje prejšnjega odstavka je podpora dovoljena, če gre v skladu s priglašeno in s strani Evropske komisije odobreno spremembo podporne sheme za podjetje, ki 31. decembra 2019 ni bilo v težavah, a je postalo podjetje v težavah v obdobju med 1. januarjem 2020 in 30. junijem 2021.«

Dosedanji četrti odstavek postane šesti odstavek.

3. člen

V 25. členu se v sedmem odstavku na koncu četrtega stavka pika nadomesti z vejico, ter doda besedilo: *»kot tudi se letno usklajuje za tiste proizvodne naprave SPTE, ki so vključene v sistem Skupnosti za trgovanje s pravicami do emisije ogljikovega dioksida, na način da se upravičencem izplača poročun stroškov za nakup potrebnih emisijskih kuponov CO₂, skladno z metodologijo iz petega odstavka 17 člena, ob pogoju predložitve ustreznih dokazil s strani proizvajalca.«*

V osmem odstavku se za besedama *»naprave SPTE«* briše vejica in besedilo *»kjer se spremenljivi del«*, na koncu drugega stavka pa se pika nadomesti z vejico, ter doda besedilo: *»kot tudi se letno usklajuje za tiste proizvodne naprave SPTE, ki so vključene v sistem Skupnosti za trgovanje s pravicami do emisije ogljikovega dioksida, na način da se upravičencem izplača poročun stroškov za nakup potrebnih emisijskih kuponov CO₂, skladno z metodologijo iz petega odstavka 17 člena, ob pogoju predložitve ustreznih dokazil s strani proizvajalca.«*

KONČNA DOLOČBA

4. člen

(začetek veljavnosti)

Ta uredba začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

III. OBRAZLOŽITEV PO ČLENIH

K 1. členu

Glede novega četrtega odstavka: Uredba predvideva, da mora upravljalcu proizvodne naprave SPTE, ki je vključen v sistem Skupnosti za trgovanje s pravicami do emisije toplogrednih plinov v skladu z zakonom, ki ureja varstvo okolja, Center za podpore do 15. marca izplačati letni poračun stroškov za nakup potrebnih emisijskih kuponov, pri čemer upošteva letno količino proizvedene električne energije v preteklem letu, za katero je proizvodna naprava SPTE prejela podporo, ter povprečno ceno emisijskih kuponov za preteklo leto, ki jo skladno s petim odstavkom 19. člena Uredbe o okoljski dajatvi za onesnaževanje zraka z emisijo ogljikovega dioksida (Uradni list RS, št. 48/18, v nadaljevanju: Uredba o okoljski dajatvi), Agencija Republike Slovenije za okolje (v nadaljevanju: ARSO) vsako leto do 28. februarja objavi na svoji spletni strani (v nadaljevanju: PCEK).

Izpostavljena sprememba velja za tiste proizvodne naprave, ki so vključene v trgovalno shemo ETS. Gre za sistem skupnosti za trgovanje s pravicami do emisije toplogrednih plinov (v nadaljevanju: TGP), ki je začel delovati leta 2005, temelji pa na trgovanju z emisijskimi kuponi. Cena emisijskega kupona, ki predstavlja pravico do emisije ene tone CO₂, se določa glede na povpraševanje na trgu. V začetnih trgovalnih obdobjih so jih upravljavci naprav dobili brezplačno na podlagi državnih načrtov razdelitve, v zadnjem obdobju pa so se pravila glede dodeljevanja brezplačnih pravic do emisij toplogrednih plinov bistveno spremenila. Količina brezplačnih emisijskih kuponov je na ravni EU po novem podeljena na podlagi enotnih in harmoniziranih pravil, kar pa ne velja za sektor proizvodnje električne energije, ki mora celotno količino emisijskih kuponov kupiti na dražbah (Evropska borza z električno energijo EEX).

Vštevaje spremenljivega dela referenčnih stroškov zaradi nakupov emisijskih kuponov se bo opravilo prvič v letu 2021, pri čemer bodo upoštevni relevantni podatki iz preteklega leta.

Ker je napovedovanje tržnih cen kuponov CO₂ precej negotovo, se kot uporabna referenca kaže objava povprečne cene emisijskih kuponov za preteklo leto, ki jo skladno s petim odstavkom 19. člena Uredbe o okoljski dajatvi za onesnaževanje zraka z emisijo ogljikovega dioksida (Uradni list RS, št. 48/18) ARSO objavi na svoji spletni strani vsako leto do 28. februarja (povprečna cena v letu 2018 je znašala 15,44 EUR/tCO₂, v letu 2019 pa 24,60 EUR/tCO₂).

Lastniki proizvodne naprave, ki so vključene v trgovalno shemo ETS, bodo morali izkazati svoje upravičenje na podlagi verodostojnih listin, ki jih bo v postopku predložitve zahtevala agencija.

Glede novega petega odstavka: Upravljavcu male proizvodne naprave SPTE, ki mu je Evropska komisija odobrila izključitev iz sistema Skupnosti za trgovanje s pravicami do emisije toplogrednih plinov v skladu z zakonom ki ureja varstvo okolja, in je skladno z 19. členom Uredbe o okoljski dajatvi za onesnaževanje zraka z emisijo ogljikovega dioksida (Uradni list RS, št. 48/18 in 168/20) svojo obveznost poravnal le s plačilom okoljske dajatve, se v formuli za izračun poročuna stroškov namesto PCEK upošteva višina okoljske dajatve v preteklem letu, pri čemer se način plačila dokazuje na podlagi oddanega obrazca za letni obračun okoljske dajatve. Navedeno podrobneje ureja Metodologija

K 2. členu

Glede novega tretjega odstavka: V splošnem mora proizvajalec elektrike v skladu z 24. členom vložiti vlogo za pridobitev odločbe o dodelitvi podpore. Proizvajalec elektrike iz proizvodne naprave SPTE pa je upravičen do poročuna stroškov za nakup potrebnih emisijskih kuponov, ki (med drugim) sestavlja spremenljivi del referenčnih stroškov proizvodnje elektrike, vendar pod pogojem da v vlogi izkaže stroške, ter da je proizvodna naprava vključena v trgovalno shemo ETS, kar stori na podlagi dokazil in verodostojnih listin, ki jih bo v postopku predložitve zahtevala agencija.

Glede novega petega odstavka: V skladu s priglašeno in s strani Evropske komisije odobreno spremembo podporne sheme velja izjema glede dovoljenih pomoči za tisto za podjetje, ki 31. decembra 2019 ni bilo v težavah, vendar pa se je znašlo v težavah v obdobju med 1. januarjem 2020 in 30. junijem 2021. Ta izjema pa ne velja za vse primere, temveč zgolj za tiste, ki so izrecno določeni. Ne more biti torej upoštevna za primer, ko je proizvajalec elektrike naslovnik nepravilnega naloga za izterjavo zaradi predhodne odločbe Evropske komisije, ki je pomoč razglasila za nezakonito in nezdružljivo s skupnim trgom, kot tudi ne v primeru da ni predložil vseh obračunov davčnih odtegljajev za dohodke iz delovnega razmerja za obdobje zadnjih dveh let do dneva prijave, saj se to obdobje ne prekriva z obdobjem nastopa težav, kot tudi ne v primeru, če pri obratovanju hidroelektrarne ne upošteva odločbe organa, ki je na podlagi zakona, ki ureja vode, pristojen za nadzor izvajanja vodne pravice, saj je to zunaj dometa finančnih posledic zaradi epidemije COVID-19.

K 3. členu

Agencija je pristojna izdati odločbo o dodelitvi podpore. Uredba predvideva v drugem odstavku 7. člena dve obliki tozadevne podpore (kot oblike državne pomoči), torej zagotovljeni odkup in obratovalna podpora. Izpostavljene vsebine te novele (ki se nanašajo na upoštevanje stroška zaradi nakupa emisijskih kuponov) so zato vključene tudi v ta člen: torej da se podpora dodeli za tiste proizvodne naprave SPTE, ki so vključene v sistem Skupnosti za trgovanje s pravicami do emisije ogljikovega dioksida, in se jim zatorej tudi izplača poročun stroškov za nakup potrebnih emisijskih kuponov CO₂, skladno z metodologijo iz petega odstavka 17 člena. Zaradi večje jasnosti je bil del besedila brisa tega odstavka brisan.

K 4. členu

Predlog uredbe določa petnajstdnevni rok za začetek veljavnosti uredbe po objavi v Uradnem listu RS.